

EL TEATRE

Les estrenes

Joan Minguéz, *L'hora del secret* (Novetats)

A l'empresa del Teatre Novetats—amb prou sentiment per la nostra part—ja sabem que no poguem pas felicitar-la per l'encert que tingué en la tria de l'obra amb què començà la seva actuació la present temporada. Un cop encetada aquesta, en tot el que en portem passat fins ara, no ens ha estat donat res més que unes quantes reposicions, més o menys afortunades, cosa que ens porta a suposar que la direcció d'aquest teatre deu estar passant una gran penúria d'obres noves.

Per escriure, a l'empresa de què parlem, tampoc podem tenir-li en compte cap escaia extremada amb la qual ens hagi presentat alguna d'aquelles obres que, si altra cosa no, tenen llur valor en els comentaris que susciten i en l'enrenou que provoquen. I per acabar, menys encara podem admirar-la per la seva magnanimitat en allò que fa referència als decorats, a la posta en escena i a l'apagament general del seu teatre.

Però ara darrerament, podem donar-li les gràcies per haver-se decidit a posar en escena la comèdia de Joan Minguéz, *L'hora del secret*, que, segons tenim entès, feia ja força temps que estava esperant ésser-nos presentada.

Tot amb tot, no sembla pas que hom s'hagi decidit a aquesta estrena amb massa entusiasme: no sabem si fou fet amb tota consciència—cosa que no és de creure—o sota la influència d'una lamentable ofuscació, però per a nosaltres fou una cosa ben desagradable i amb la qual no creiem que hagi pogut sortir guanyant-hi ningú, el fet que el mateix públic que entrava al teatre a presenciar el debut de Minguéz pogués llegir en els cartells de la porta i del vestíbul l'anunci de la reposició de *Joan Dala* per a tres dies després.

No creiem que a un enemic de l'empresa se li pogués ocórrer una pensada més derrotista, car, certament, no és pas aquesta la millor manera d'animar l'espectador la nit d'una estrena ni de predisposar-lo en favor de l'obra que hom li presenta.

Ningú no podrà dir que Joan Minguéz—l'excel·lent novel·lista de *Dies Verges*, l'agut poeta de *Pàmfilets*—hagi escrit la seva primera obra teatral—com totes les altres coses que li devem—ni amb la més llunyana intenció d'anar a cercar els aplaudiments del públic afalagant-lo en les seves desviacions de criteri, en les seves perversions de gust, i menyspreant aquelles qualitats intel·lectuals i espirituals que tots estem d'acord en què són les primeres que hom ha de procurar per a la seva obra i les que més respecte ens han de mereixer sempre.

Minguéz, en la primera sortida que ha fet al món del teatre ens ha demostrat com es capaç en aquest nou camp de la seva activitat literària, de bellugar-s'hi ben aviat amb una completa desimboltura i amb un bon coneixement de tot allò que és el mecanisme escènic. Avui mateix el veiem ja valdre's amb massa seguretat i tot d'allò que en diríem l'estratègia teatral.

En la creació de *L'hora del secret*, ens sembla que la cura per la tècnica ha ocupat excessivament el pensament de l'autor, atent al joc dels personatges, a les entrades i sortides—portades amb tacte i oportunitat—, la divisió d'escenes, la seva alternança—repartida a cada acte en una progressió dramàtica entrenadora—, etc., i li ha fet deixar de banda massa vegades aquell element

que ha d'ésser l'atmosfera constant en què es descabdella l'acció; l'ambient que fon, que condensa i que lliga totes les escenes i totes les incidències en un conjunt; allò que dona a l'obra la seva unitat per damunt de totes les variacions que s'hi succeeixen.

Dels personatges d'aquesta comèdia, aquells que ens semblen més ben dibuixats

Joan Minguéz

—malgrat la seva condició de secundaris—són el tarambana d'en Quimet i, més encara, el de la seva muller, la gelosa Eufèmia. El de Pujolar, el trobem irregular i, sobretot, faltat una mica de sentit comú. Amb aquesta mica de sentit comú que li falta, segurament que almenys la meitat del seu problema quedaria solucionat automàticament. Personatge totalment accessori, però molt ben vist i vivent, és el del pagès del començament del segon acte; també és força ben vist, però potser una mica fals, el comissionat de la companyia d'aigües que surt al primer.

El llenguatge de *L'hora del secret*, és castigat i polit sense que delati ni la més petita afectació. El diàleg és nerviós i expressiu. Com a intenció, encara que no massa reeixida però estimable i digna de consideració, és la que ha tingut Minguéz de prescindir completament en la intriga que mena la peripecia, no tan sols de la passió amorosa en qualsevol de les seves formes, sinó també de fer-hi una al·lusió o altra. No hi ha ni uns gelos retrospectius en el personatge principal que, en aquests temps d'introspecció haurien temptat qualsevol altre autor, i que amb el caràcter de Pujolar no haurien estat pas descentrats, però que qui sap per quins coriols haurien menat l'obra.

Aquest deixar de banda la intriga amorosa i qualsevol cosa que hi fes referència, ha motivat que Minguéz ens donés llargues escenes de diàleg entre homes sols sobre assumptes tan rebarbatus, com és, per exemple, la temptativa de suborn per part del comissionat de la companyia d'aigües. En aquesta escena—i en algunes altres també—l'atenció de l'espectador detallaix lamentablement. No hi seria sobra alguna estoradora per tal d'al·luegir-les.

Amb *L'hora del secret*, Joan Minguéz no ens ha pas donat una obra plebea, barrejada ni incorrecta, sinó, tot al contrari, una obra afina, d'una elevació de to i d'una correcció ben superiors a tot allò que comunament s'estima. Però—bé hem de dir-ho—més pensada que no sentida, i amb més artífici que no inspiració.

Quant a la interpretació, ben mediocre, i a la presentació, sòrdida i de força mal gust.

JOAN CORTES

LLANTERNA

POSTAL DE DON JUAN. — La tradició vol que per aquests dies tardorals les escenes revisquin el vell mite del Renaixement. Don Juan fa ja cinc segles que apassiona a la humanitat. Sens dubte nosaltres som la part més desgraciada perquè ens toca apassionar-nos (és un dir) per la pitjor de les estampes donjuanques. Per la de José Zorrilla. És curiosa la manca d'originalitat de les empreses. Per què no s'intenta el Don Juan de Tirso, o de Molière? El mite de Don Juan es renovella cada dia. No fa pas un any que jo parlava aquí mateix del Don Juan eixit de la ploma sabrosa de Joseph Delteil. Potser però sense la crosta de cursileria i facècia que envolta el Don Juan zorrillenc, l'èxit no fóra tan clar. D'alguna manera hauria d'explicar-se l'obstinació de les empreses—i del públic.

DON JUAN A CASA NOSTRA. — A mi sempre m'ha cridat l'atenció la manca d'interès que la figura literària de Don Juan ha desvetllat a casa nostra. I no solament desinterès. La majoria de les paròdies del Tenorio són fetes en aquest desgraciat bilingüisme humorístic (?) que caldria bandejar d'una manera definitiva. Es a dir, que a Catalunya viu solament la ridiculització de Don Juan.

I que no se'm digui que es tracta d'un mite específicament espanyol. Farinelli el reclama per a Itàlia; Mozart el germanitza; Molière li dona *esprit* de França.

I en últim terme, una de les figures més fortes i més apassionants de les nostres llegendes, el Comte Arnau, no presenta, de vegades, característiques donjuanques?

Per què, doncs, aquesta obstinada oposició al vell mite?

ULTRATGE A L'ARQUEOLOGIA. — Les plasenteries d'*Amphitryon* 38 són a l'altre extrem de la tragèdia profunda de *Siegfried*, per exemple. Perquè és el fons i la forma que comminen a la riulla. I a la tragèdia tot és profund i terrible.

Giraudoix juga, a l'hora còmica, amb tots els elements que té a mà. I, en primer terme, amb l'arqueologia. El tema s'ha posat de moda—de moda?—. Al Renaixement els pintors feien anar els apòstols vestits de cortegians.

Però ara s'aguditzava. Giorgio de Chirico posa un fons de bicicletes a una màscara clàssica; Azorín ens parla de Santa Teresa dalt d'un automòbil amb un cablegrama a la mà; Bernard Shaw ens presenta un cavaller de copalta parlant amb Joana d'Arc. Però potser aquesta obra ens recorda—oh audàcia!—més que cap altra la novel·la d'Erskine, *Vida privada de Helena de Troia*, deliciosament interpretada en un film per Maria Korda. La visió de la ciutat clàssica és plena d'anacronismes (recordeu, més exagerats encara, els de *Les tres edats* de Buster Keaton) que són una perpètua línia d'hilaritat.

Tot plegat, el que ens colpeja més vivament de l'obra de Giraudoix és la frescor, la vida, el sentit actual de les coses. L'arqueologia encara les coses i no ens deixa veure més que llur costat solemne. En últim terme—Azorín té raó—l'arqueologia és enemiga de la sensació viva.

«A. M. D. G.» — Els escarfallats del públic fan la millor publicitat a la versió dramàtica de la novel·la que Ramón Pérez de Ayala va firmar amb el pseudònim de Plotino Cuevas a la seva joventut, titulada *A. M. D. G.*, o la vida en els convents de jesuïtes. Fa pocs dies, Ramon Maria Tenreiro protestava de l'expulsió de les ordres religioses per tal com en el seu recer s'hi produïen les ànimes més rebels de l'esquerisme, i citava els noms d'una sèrie d'apologetes de la llibertat educats en col·legis religiosos. La disciplina rigidíssima d'algunes ordres provoca dues menes d'alumnes extremes. O l'obediència a ultrança, o el rebel sense fronteres.

Psicologicament, la novel·la de Pérez de Ayala s'anticipa als relats de forma autobiogràfica sobre temes d'adolescència que després han estat posats de moda per les introspeccions de Joyce, les confessions cíniques de Gide, el soliloqui de la vida al seminari tal com ha estat temptada a Castella per Benjamín Jarnés i a Catalunya per Joan Minguéz.

No coneixem la versió teatral que ha motivat els escàndols que la premsa ressenya. Possiblement, però, si com s'assegura, la versió és molt fidel al llenguatge de l'obra, la seva representació ha d'ésser una mica difícil. A les novel·les d'Ayala, hi ha una estranya barreja de sublimitat i grolleria, de consciència i de crit, de profunditat i d'estridentia. Hi ha, sovint, locucions, que si en el llibre—en un llibre realista—són perfectament acceptables, són molt difícils de transportar al teatre. I ahhuc escenes senceres que per la seva escabrositat són absolutament imrepresentables.

L'obra ha estat utilitzada per la secular divisió de transigències del país per a posar l'una rivalitat davant de l'altra. Això que com a negoci no està mal orientat, té una colla d'inconvenients mirat des d'altres punts de vista.

SI L'APASSIONANT QÜESTIO DEL LICEU es resol a base d'una temporada de *Marina*, de *Tosca* i de *Rigoletto*, ens caldrà prosseguir la campanya començada amb el pur estat d'ànim del que realitza, simplement, una obra de caritat.—D. P.

LA MÚSICA

Falla i "L'Atlàntida"

Quan Manuel de Falla va dirigir l'estrena a Música «da Camera» d'*El Retablo de Maese Pedro*, Manuel Clausells, que és home que sap rebre amb tots els honors els compositors, va organitzar un banquet a l'Hotel d'Anglaterra. En arribar l'imprecindible i terrible moment dels brindis, Falla, que tremola en parlar en públic més

Mossèn Cinto!!!... Apa, ara ja ho saps. Refet del cop, a la meua memòria acudien les paraules del banquet de l'Hotel d'Anglaterra: «Es el moment precís que Catalunya tingui prova certa de quant l'admiro i estimo.»

Fa pocs dies Falla s'ha trobat a Barcelona. Amb Frank Marshall, que és el concertista que més admira Falla quan interpreta al piano *Noches en los jardines de España*, ha passat llargues estones. Jo he preguntat a l'autor de l'oratori de *L'Atlàntida* com era i què tenia fet d'aquesta nova obra. Falla, parlant amb el qual tot seguit se li pot comprovar fins on arriba la seva finor espiritual, exempta en absolut de superfluitat, m'ha dit:

—Això va endavant i no tant com jo voldria. La passada grip em va deixar gairebé sense forces. Vostè ja ho haurà pogut comprovar, ja que quan responia a les seves cartes les havia de dictar a la meua germana Carme. Ara quasi em trobo refet. Em pregunta com serà *L'Atlàntida*? Què més voldria jo que reeixir una obra digna de Mossèn Cinto i de l'espiritualitat de Catalunya!...

—Però *L'Atlàntida* és...
—Un oratori dividit en tres parts. Ho escric per a veus, cors i masses orquestrals. I componc *L'Atlàntida*, no per estrènyer abraçades que moltes vegades de tan fortes que volen ésser ofegues, sinó per donar prova pàlida del meu agraïment a Catalunya. Un bon amic, el Degà del Col·legi de Notaris de Barcelona, el senyor Antoni Par, em va posar en relació amb els hereus de Mossèn Cinto. El senyor Par va redactar i donar forma legal a un contracte.

—Compon l'obra a Granada?

—Sí, allà, tancat en la meua caseta d'Antequera Alta i rodejat de jardins i impregnat per la frescor gemada que emana l'aigua i deixant de tant en tant que vagui la vista per les finestres de la casa que cada una d'elles és finestra oberta a un paradís.

—L'oratori de *L'Atlàntida*, mestre Falla, el destina?

—Quan enllesteixi aquest oratori comprendrà que tan sols es pot donar la primera audició a Barcelona. Per Catalunya el componc.

—Una avançada de com pensa dividir l'oratori.

—Tres parts... Hi ha l'incendi dels Pirineus... Un romanç de la reina Isabel la Catòlica, que he procurat que s'emmotlli al més pur estil del segle xv... El cor d'Illes gregues... I per final el descobriment de l'Amèrica... En res no em vull separar del pensament de Mossèn Cinto...

I aquestes són les impressions que m'emporto. Falla, tan complaent i pròdig per interpretar les seves obres al piano, es tanca hermèticament quan es tracta de donar-nos les primícies d'aquesta *Atlàntida*, l'anunci de la qual no reclama cops de bombo, car el nom de Falla és prou per a produir expectació solemnnal en tots nosaltres.

En la pausa d'un concert, trobo En Gibert. No em deixa badar boca.

—Es inútil fer-li tocar en lo piano res de *L'Atlàntida*. Jo sí que ho coneix. El mes darrer, tot venint de Bilbao a Barcelona, per guanyar temps em vaig arribar a Granada. Hi he sentit i escoltat... Es assombrós!... I està escrit en català, perquè «Don Manuel», no volent valer-se de traduccions, fa quatre anys que sap, parla i escriu el català. Què m'en dius?

—Doncs, Gibert—li vaig respondre—, que això sí que és un amic de Catalunya.

—Doncs què et pensaves, pastetes—va dir lo Gibert començant ja a clavar-me el primer escàndol d'aquesta temporada.

RAFAEL MORAGAS

Manuel de Falla, per Picasso

que una guitarra desafinada, tot commogut va dir aquestes paraules textuals:

—Molt, però molt, porta fet per mi aquesta Catalunya, i hora és ja que en ella fongui el meu agraïment. Si vosaltres els catalans us comporteu amb mi amb tot amor i noblesa, he tinc de correspondre amb explosió d'agraïment i amb quant de mi pugui sortir. És el moment precís que Catalunya tingui prova certa de quant l'admiro i estimo.

La cosa no va quedar pas aquí aturada. Un dia rebo una carta datada a Granada i per més senyes a Antequera Alta, carrer on viu Falla, i en ella se'm demanava una gramàtica catalana i uns detalls que feien referència a Mossèn Cinto Verdader. Més tard, una altra carta del compositor m'arribava de París. I als pocs dies, una nova missiva de Londres. Una i altra deien que procurés informar-me de qui eren els hereus de Mossèn Cinto. I en les dues cartes se'm parlava de *L'Atlàntida*.

Farà cosa d'un any i en el despatx del bon amic Marian Roca, vaig trobar En Joan Gibert. Permeteu que amb tots els honors us el presenti. Els íntims motegen afablement En Gibert per «El Consol d'En Falla», i com que és tortós, el nomenem «lo Gibert». Aquest home viatja gran part de l'any. En Gibert té d'anar a Orense: doncs de tornada i per fer drecera a Barcelona i com si li vingués de pas, s'arriba a Antequera Alta, o sigui a Granada. Que lo Gibert se'n va pels seus negocis a Canàries i Falla (a qui En Gibert es guardava d'anomenar-lo així, ja que sempre sentíeu que li diu «Don Manuel») és a la Polinèsia dirigint un concert? Doncs com que és evident que per En Gibert la línia recta més curta entre dos punts és la corba, el senyor Consol d'En Falla, com qui aprofitava dues festes seguides, s'arriba a aquelles terres a pendre cafè amb el seu amic i de passada li regala sis corbates.

Aquest «Consol fallec» em consta positivament que m'aprecia molt. Se li respon. M'aprecia, però em clava cada escàndol que em deixa nou. El que vaig rebre aquella tarda en el despatx d'En Marian Roca va ésser sorollosíssim.

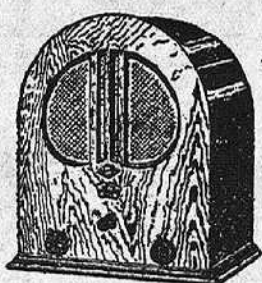
—No us entereu de res, ni mai sabeu res de res. Quins periodistes!—cridava lo Gibert.

—Però, què passa? Què he fet, miser de mi?... Inquiria jo tot tremolós.

—No saps res i ets com sempre un pastetes. Saps d'on vinc, d'on surto ara?... No?... Doncs torno d'Olot, i com que tenia d'arribar-me de pressa i corrents a Palamós, he pensat que el camí més curt era el d'arribar-se a Granada a veure «Don Manuel». Saps què està fent?... No t'ho vull dir, perquè ho posaries en el diari, i com que en casos semblants la teua indiscreció professional és provada, m'ho callo... Però ja t'ho diré... No ho xerris... Jurat, veritat?... Doncs Falla està fent un oratori que és diu *L'Atlàntida*!! I que és la de

Teatre Català Romea
COMPANYIA VILA-DAVI
Avui dijous tarda, a les 3: La revista per a Infants
LES AVENTURES D'EN TITELLETA
Nit a un quart d'onze, 57 representació de l'obra definitiva de Josep M. de Sagarra.
L'Hostal de la Glòria
Demà divendres, tarda i nit: L'HOSTAL DE LA GLÒRIA.

RECEPTOR
Radio CLIMO
enxufable al corrent
sense antena

Preu: 400 pessetes
RAMON CLIMENT
Consell de Cent, núm. 266
Telèfon 28058

NOVA Presenta
mama
CATALINA BARCENA

Teatre Català Novetats
GRAN COMPANYIA CATALANA
Direcció: C. CAPDEVILA

Avui tarda: **ESPECTACLES PER A INFANTS**. L'obra que més aplaudeix i més entusiasma a la guitailla
El formidable èxit de Josep M. Folch i Torres,
LES ARRCADES DE LA REINA

Nit: **TERTULIA CATALANISTA**.
L'obra de JOAN MINGUEZ estrenada dimarts amb grans èxits

L'HORA DEL SECRET
Divendres, estrena en aquest teatre de l'obra del mestre Angel Guimerà

JOAN DALLA
pel seu creador Jaume Borràs
Es despatxa a Comptaduria

FEU FER ELS VOSTRES GRAVATS EN LA
Unió de Fotogravadors
Casanova, 160-162 : Telèfon 7740

RADIO
PHILIPS 25 Ptas. mes
CLARION 35
PHILCO 35
etc. etc. etc. Rbla. i Canaletes, 6
6, Rádío Canaletes, 6

A F I S A
ASSUMPTES FISCALS I ADMINISTRATIVES
—
Laietana, 18, Pral. B. - Barcelona

ABRICS
Abric reclam. a 45 pessetes
Abric xeviot novetat . . . » 90
Abric xeviot extra . . . » 125
Abric Austràlia superior. » 150
Abric esport folro gamusa » 175
La millor col·lecció d'abricos fets com els a mida

F. VEHILS VIDAL
7, Plaça Universitat, 7

LES LLETRES

UN POETA CATOLIC

Josep M. Lòpez-Picó

Carles Riba, en inaugurar taxativament l'homenatge que Catalunya ofrena a Josep Maria Lòpez-Picó amb motiu del vint-i-cinquè aniversari de la seva obra lírica, assenyala com a fita inicial en què pren adreça precisament «la seva més autèntica poesia» el volum assenyalat amb el número VI: *L'Ofrena*. Si per cas una notoria evolució estilística no ho aconsellés hi hauria, al meu entendre, un signe molt evident per a precisar, en l'Op. VI, els inicis de la lírica de Josep Maria Lòpez-Picó tal com ella ens és arribada a la maduresa: la presència de Déu. La presència de Déu en el sentit en què després perdura al llarg de tota la producció del poeta.

Cal que la lírica de Lòpez-Picó superi la inicial etapa decorativista a la francesa (Ops. I-IV) i arribi, passant per la dura lliçó de sobrietat que marca *Epigrammala* (Op. V), a una normalitat expressiva que no farà més que atmar-se en el futur.

L'etapa que precedeix a *L'Ofrena* és remarcable per la seva laïcitat. (Utilitzo l'*Antologia* com a text.) Aires de mundanitat i galania, en un lirisme sensitiuista. Quan alguna vegada el poeta dona un caient religiós als seus rims (Op. IV: *De la nostra fe*), l'actitud del seu esperit vacilla entre una xiroia banalitat i una afirmació dels sentits davant la terra (*Antol.*, pp. 57-60).

En arribar al sisè opuscle comencem a trobar signes de l'actitud definitiva del poeta davant de Déu. El poeta s'enfronta amb la Divinitat com allò que és absolutament minso i miserable davant d'allò que és infinitament terrible i poderós. De vegades l'actitud pren caires de terror (talment l'epilepsia mística dels negres d'*Alleluia*). De vegades, amb menys freqüència, una beata serenitat dolçíssima. En general, però, l'actitud típica és la de l'estupefacció de l'home davant de Déu.

Precisat això queda desvirtuada qualsevol afirmació que faci referència al misticisme lòpezpicó. No. Misticisme és una aspiració de Déu per via d'amor fins arribar a posseir-lo. El misticisme és un fenomen d'una extraordinària complexitat. És el fruit d'una ambició de la voluntat inflorada que cerca Déu superant jerarquies de l'esperit. L'ànima mística esdevé hipnotitzada pel Suprem Amor. I totes les eclòsions literàries que provoca aquest estat pertanyen a una categoria diversa. Vistos amb ulls d'avui, els textos dels místics donen la sensació de textos d'escriptura automàtica, exactament iguals—quant a consciència—que els dels poetes sobrealistes de darrera hora. Jo recordo la impressió vivíssima que em produí un text de Sant Joan de la Creu del qual es desprèn la inconsciència de l'esperit durant la seva redacció: «Y si en algo errase por no entenderlo bien, no es mi intención apartarme del sano sentimiento y doctrina de la Santa Madre Iglesia Católica» (*Subida al Monte Carmelo*). D'altra banda, és freqüent en els místics la presència de temes grats als sobrealistes. Per exemple, la sang. «Jo tinc la memòria plena de sang», diu en una frase reveladora i estranya Santa Caterina de Siena.

L'actitud de Josep Maria Lòpez-Picó no pot incloure's en el turbulent corrent del misticisme. És feta de senzillesa i de claredat. Més que la comunió amb la Suprema Majestat, la seva posició és la de l'adorador rendit. Més que la hipnosi, l'anorreament davant Déu. *Déu és act l'espectacle*; l'espectacle resplendent i sublim de la seva Presència exacta (p. 245) o bé la de la seva lluminosa Cort:

*L'harmonia dels àngels concertada.
(Epitafium.)*

Enfront d'aquesta superior magnificència

el poeta es sent miserable i mesquí, en una perpètua atenció fervorosa. Cerca de comprendre en la contemplació. Sembla com si sentís la veu de Sant Agustí: «Germans, mireu d'entendre i voli el nostre enteniment en tant que ens sigui possible; i quan no poguéssim aleshores creiem.» Aquesta escrutació de la Divinitat el porta

Lòpez-Picó

a la consciència de la seva inferioritat. Des del primer moment:

I així com sóc al teu davant tot nu.

(*Ant.*, p. 102.)

I en una altra actitud molt semblant:

*Mes Vós, Senyor, animeu la mà
que ens faïssim i ens conduïu alhora
i quan toquem la mà
sabrem de la tenebra eixir enfora.*

(*Ant.*, p. 130.)

Aquesta atribució providencial de Déu pren de vegades matisos de pura delícia poètica. Recordem aquell fragment de l'Op. XII:

*...l'home que crida: —Més que jo, ningú!
l'aire ferit vessant de l'escomesa
un glop de llum en davallant que llui.*

*Cansat del vol, retorna l'enyorança
al cor de l'home que desitja el pla.
I Déu somriu; i és ell qui humiliant-se
acosta el món a l'home amb una mà.*

(*Ant.*, p. 148.)

Aquesta darrera posició no exclou un penchant d'humorisme semblant al que Manuel de Montoliu remarcava en la llegenda de Sant Francesc. Hi ha molta doctrina franciscana en l'obra de Lòpez-Picó. Aquesta flonja, suavitat i fraternitat amb els arbres, els ocells i els objectes és viva en el poeta. La mateixa alegria de cantar és franciscana en el poeta que invoca el *Poverello* amb aquestes paraules:

*Canto Francesc qui de l'amor sabia
l'amor que s'acompanya de cançons;
i, per cantar amb bona companyia,
es feia un violí de dos bastons.*

Però més que franciscanisme—o caritat—hi ha en els darrers llibres del poeta una persistència en el tema que hem remarcat abans. Recordem *Invocació secular*, on la Divinitat agafa davant del poeta empetitit unes proporcions còsmiques!

Hi ha un epigrama—*Carnet de ruta*—que no ha estat incorporat a l'*Antologia*. I és una llàstima perquè a mi sempre m'ha semblat revelador de l'estat d'esperit del poeta davant de Déu. Jo he cregut trobar-ne la font en un text de les *Confessions* de Sant Agustí (Llib. I, Cap. VI) que diu: «Permeteu, Senyor, que, no obstant ésser jo pols i cendra, parli davant la vostra misericòrdia. Permeteu-me de parlar, Senyor, car a la vostra misericòrdia parlo i no als homes que farien burla i es riurien de mi. I si de cas riguéssiu. Vós també esteu segur que ho convertiríeu en profit meu tornant a tenir misericòrdia de mi.» El poeta anima magníficament aquest passatge en la *Jaculatoria* a la ironia de Déu:

*Jo fràgil, esquifida criatura,
i Tu Panimador de la Natura,
vergonya carà a cara amb l'Estupor.
Per què no rius de veure'm nu, Senyor,
que la rialla em fes de vestidura?*

GUILLER DIAZ PLAÇA

EL DARRER LLIBRE DE SPENGLER

«L'Home i la Tècnica»

Oswald Spengler continua des del fons fosc i confortable de la seva casa de Munic, interessat a franquejar el secret del destí del món. Una prova d'aquest treball continuat per morfologitzar la història del món des de l'origen més desconegut al futur més problemàtic, és aquest llibre recent, *Der Mensch und die Technik. Beitrag zu einer Philosophie des Lebens*, München, 1931 (*L'Home i la Tècnica*). Contribució a una Filosofia de la vida). Spengler no prescindeix, en aquest llibre, de les seves línies de visió total; però concreta. L'autor de *La decadència d'Occident* té ja l'experiència del lector sense visió de conjunt, que, perdut, no entén; i del lector que no és capaç de llegir, però sí de citar. D'ací un capítol—capítol o reflex?—de la seva obra en poques planes; una cartilla o breuari d'idees spenglerianes.

«La Tècnica és la tàctica de tota la vida», diu Spengler justificant el subtítol. Mitjans, procediments de l'home, de l'instrument i de la màquina, en lluita interior per arribar a una conclusió—a quelcom acabat—, són, a la fi, tan importants com la vida mateixa. D'aquesta vida, que no és més que una altra lluita cruel i inexorable de l'home amb el món que li fou donat.

No hi ha cap home, no hi ha un *simplex*; hi ha homes d'un temps, d'un lloc, d'una raça. No hi ha cap home bo per Natura: ni darwinisme, ni Rousseau. L'home és una fera, «un animal de presa». La vida de l'home ha començat amb activitat i ha acabat amb fets: la necessitat ha produït els seus moviments que l'han fet córrer darrera alguna cosa de necessari. Aquesta és la seva diferència amb els animals que mengen plantes. El seu pensar l'ha fet desbordar l'instint i canviar la inalterable tècnica de les bèsties. Aquesta és la seva diferència amb els animals de presa.

La mà! Heus ací l'explicació de tot. L'home té mans. I si té mans, tindrà armes, tindrà eines. I la mà que s'aixeca, toca i fa. Del «pensar dels ulls» al «pensar de la mà», és a dir alliberar-se de l'instint i començar el treball. L'home crearà perquè sap que hi ha mitjà i fi, i que ha d'oposar quelcom a la Natura. L'home oposarà l'Art a la Natura que és i serà sempre més forta. («La lluita amb la Natura és sense esperances...»)

També passarà l'època «de la mà armada», com ha passat la dels ulls que esbrinaven perills. Tota la vida esdevé sedentària. L'home necessita una «actuació vers la diversitat». I els homes parlaran, i l'objecte del seu parlar serà «l'empresa». Per tot i de tot, i així de la Voluntat anirem pujant cap al Poder.

Un dia la mà ja no pensarà més, i des d'ara la reparació del cap i de la mà començada, i tot el que després vindrà, serà antinatural i artístic, és a dir «Cultura». Tot s'organitza: els que manen i els que obeeixen, els forts i els debils, en el treball, en la vida. I les antigues lluites ani-

mals s'emmarquen dintre de l'Estat, de la Política, dels Pobles, de l'Economia, i neix la Història.

Un altre dia entrarà en el marc de les cultures del luxe i la riquesa, el poble ros del Nord. I la cultura faustica d'Occident pujarà pels vikings de l'esperit, de la sang. I després dels experiments, proves, desco-

Oswald Spengler

briments, invents, ens trobarem amb les màquines.

Les mans són esclaves. Els inventors i els empresaris han vençut les mans. Res no hi ha al món que no sigui mecanitzat o en què no es pensi per a una mecanització futura.

El verí de la màquina, i la lluita per la personalitat, i les derivacions econòmiques de la guerra, i la traïció del maquinisme a la cultura faustica que el guardava com a secret d'artífex, són senyals de decadència. Les mans s'ajunten per a enfonsar-ho tot.

Tragèdia, la de la Humanitat. Amarg pessimisme, el del moment. És que la Tècnica ens ha enganyat? La utilitat ha fugit a refugiar-se en la Poesia?

Oswald Spengler colpeja amb el seu puny tancat una mica la taula: «L'optimisme és covardia... Ningú no té dret a desertar... No hi ha altre camí...»

I així ens sembla veure Oswald Spengler cavalcant dubtós en el fil que uneix aquells dos contradictoris principis: «L'esforç pel plaer de l'esforç» i «defugiu l'esforç pur, l'esforç inútil; ell us portarà indefectiblement a la melangia».

CARLES M. CLAVERIA

Serra Hunter: «Sòcrates»

Després d'haver-nos ofert el substancial volum *Filosofia i Cultura*, que comentarem aquí mateix, el professor Serra Hunter ens ha ofert un opuscle sobre *Sòcrates* (1), opuscle que inaugura una col·lecció titulada *Els clàssics de la filosofia*.

Diffícilment podria trobar-se un títol més adequat per iniciar una col·lecció que sembla destinada a interessar el gros públic en les qüestions filosòfiques, presentant en breus monografies les característiques fonamentals dels grans pensadors de tots els temps.

La filosofia de Sòcrates és exclusivament una ètica. Com deia Ciceró i recorda el nostre autor, Sòcrates féu davallar la filosofia del cel, on la tenien confiscada els seus antecessors, per instal·lar-la a fre de terra. Això no volia dir sinó que les especulacions còsmiques que Sòcrates tenia per inútils i vanes i en les quals s'havien esmerçat els pensadors fins aleshores, ell venia a substituir-les per les qüestions morals, pels problemes pràctics, que són els que únicament interessaven vitalment a l'home. Per això diem que començar per Sòcrates és un bon debut per tal com les qüestions morals ens afecten de tan a prop que sembla que ningú no pot sentir-se indiferent enfront d'elles. Sòcrates, com ens explica aquest llibre, féu de les qüestions morals la seva preocupació exclusiva i es llurà a llur examen amb un apassionament i ensament amb un bon sentit planer, que el seu pensament resulta una excel·lent prolegomena per iniciar-se a la filosofia en general.

Per altra banda, el lector català es troba excel·lentment dotat per portar a cap aquest estudi d'una manera satisfactòria. Tots els textos que es refereixen directament a Sòcrates han estat ja publicats en català per la Fundació Bernat Metge. Cal fer excepció d'uns migrants paràgrafs que li consagra Aristòtil. Altrament, Xenofont i els primers diàlegs de Plató es troben ja a l'abast del lector català.

No anem pas ara a resumir les 57 pàgines en les quals Serra Hunter ha volgut condensar el més essencial del pensament de l'inventor de la *maïeutica*, que era l'art de fer parir els esperits. L'autor ha portat a cap la seva tasca prou bé perquè en condensar un tema tan vast en un espai tan restringit hagi assolit un resultat prou dens perquè ja no sigui possible comprimir-lo més.

Restringim-nos doncs a una mena de taula de matèries, i encara redactada amb certa llibertat, que vol dir clivellada de llacunes.

Després d'una crítica dels textos precedida d'una curta biografia del filòsof, l'autor ataca l'assumpte començant pel comen-

çament, és a dir pel problema crític i pel problema metodològic. Sòcrates, en fer gala de la seva ignorància, en realitat funda el problema del coneixement, ja que l'home que sap en què consisteix el saber. Tothom s'ha aturat massa en l'aspecte negatiu de la ironia de Sòcrates sense veure prou l'enorme positivitat que enclouia.

Un cop analitzat el mètode en els seus dos moments típics, que són inducció i definició, és a dir, recerca i delimitació del denominador comú a una família d'idees, l'autor entra a la part veritablement central del pensament socràtic en el capítol titulat: *La doctrina moral*.

La moral és una ciència, és a dir que hom esdevé bo aprenent a ésser-ho. El vicí és una ignorància. El mal és per definició el que no convé, i ningú, doncs, no el fa voluntàriament. Un optimisme moral és el que ens ofereix Sòcrates, apuntalat en una dialèctica molt cenyida.

Encara que restringit el domini moral, el professor Serra Hunter fa veure les perspectives metafísiques que obre el pensament socràtic, l'alba del platonisme, el sol naixent de la gran efervescència de la metafísica que l'home que creia haver-la desterrada justament anunciava!

Finalment no podia faltar el relat de la mort del filòsof. Episodi verídic impregnat de patetisme que consagra noblement la vida del filòsof que per la ploma de Plató deia que la vida del filòsof no era sinó una preparació a la mort.

J. PALAU

(1) Gràfiques Darius Rahola, Girona.

Dissabte, dia 14, a dos quarts de set del vespre,

Josep M. de Sagarra
disertarà sobre *El nostre moment literari*, al saló de conferències de la

Llibreria Catalònia
Ronda de Sant Pere, 3

Les invitacions podran recollir-se a l'esmentat establiment, durant la present setmana.

VARIETATS

POSTAL D'AGUSTI ESCLASANS. —

No veu la gent quan va pel carrer perquè ell té una mirada sense objecte tangible. Camina amb els ulls clavats en la seva final trajectòria secreta i és obstinadament segur del seu tresor. Hom diria que des de la fita darrera estiren a Agustí Esclasons forces subjugadores i terribles que impossibiliten de mirar enrera. Potser per això hi ha en ell aquesta enèrgica, dura, vesànica fixació d'ulls sobre coses remotes. Sap la tragèdia de les absències quotidianes i de l'assaig llargament, implacablement premut. Se'l veu amb el tirallíes i la balança, mesurant el ritme i la narració. Se'l veu rera la seva trinxera de l'Ateneu Barcelonès, silenciós i terrible, amb el llibre que li fa de bomba de mà. Escriu ritmes quan té 39° de febre damunt de golfes misterioses en les mits sense lluna. És aleshores quan es sent ascètic, solitari, vibrant, nerviosíssim. Al matí, amb una claredat lleu, s'alça per a desfer-se curosament la seva corbata d'enterraments i camina vers les seves feines inconcretas i amorfes. A la nit, quan retorna al seu misteriós silenci, porta secretament una col·lecció d'objectes arrencats de llibres diversos per a col·locar als calaixos del seu sistema. Té pressa per arribar i per això fa aquestes passes de gegant i per això gasta tant el taló de les sabates.

L'ESCRIPTOR I ELS ESTIMULS. —

Bernard Grasset, l'escriptor-editor, ha publicat a *Les Nouvelles littéraires* un violentíssim article contra el Premi Goncourt i, en general, contra els premis literaris que provoquen una publicitat excessiva i, per conseqüència, un *bluff* pertorbador, delugint el veritable sentit, de pura recompensa, d'aquestes institucions. Aquest article—que ha provocat una viva polèmica—posa damunt la taula una colla de temes d'interès. El tema del mecenatge. El de la necessitat que aquest mecenatge no pugui caure mai en la categoria d'almoïna ostentosa. L'angúnia que produeix la mateixa necessitat de la seva existència. La possibilitat de fer oficial—estatal—el mecenatge. La qüestió de l'estímul a l'escriptor. L'escriptor viu—més o menys metafòricament—dins una torre de vori. Té notícies molt vagues o molt parcials del ressò que provoca la seva obra. A Catalunya hi ha una manca de generositat arreu—i en aquest terreny sobretot—. No hi ha muntada una sèrie de premis a la manera de França; o d'encoratjaments amics—el banquet, la companyia de confreres com al Madrid de Pombó o al Milà de Bagutta. L'escriptor ha de treballar d'una manera resignada i heroica, en un medi on hi ha encara moltes coses per fer. Coses que ja haurien d'estar fetes sense esperar cap pressupost ni cap mecenatge. Perquè pervenir d'un esperit de convivència que no es compra ni es ven.

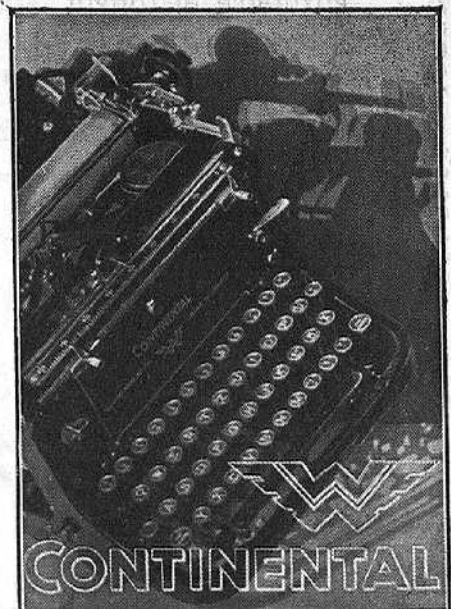
REVISIO DE FITES. — Heus ací, però, que l'operari s'atura cercant respir. Som a la vintiquena fita. Hi ha una atenció concentrada de silenci. El poeta presenta, arquitecturada en un conjunt, la seva obra. Dos homes li fan costat: Carles Riba i Agustí Esclasons. Caldria que les plomes literàries vibrin en la lloanca d'aquest Primer Repòs.

Caldrà també, però, que aquest respir en el camí tingui tot Catalunya per companyia.

Jo commino a tots els homes sensibles perquè facin un cercle d'homenatge a l'entorn del poeta Josep Maria Lòpez-Picó. La seva *Antologia lírica* (Domènec i Altés, editors) clou l'hora de la joventut i centra l'obra de la maduresa del nostre poeta. Cal que aquest llibre vagi a totes les mans. Com a homenatge. Com a aliment poètic. Si més no com un bell negoci de bibliòfil. Si més no com un deure de català. — D. P.

ESPECIALITAT EN LA MIDA
Jaume I, 11
Telèf. 11655

La màquina d'escriure de qualitat

CASA ORBIS
F. FERRER AYMAR
Clarís, 5 : Telèfon 19763
BARCELONA

URODONAL

treu el dolor de ronyons perquè dissolt l'àcid úric

Estic satisfet del resultat obtingut amb URODONAL en tots els casos en que està indicat.

DR. GONZÁLEZ RUIZ
Catedrètic de la Facultat de Medicina de Sevilla

GRÀFIC INDICADOR DELS LLOCS A ONT ES LOCALITZA EL REUMA

Creacions de perfumeria selecta per a cavaller

Gentleman
La Florida 111
APARTADO 237
BARCELONA (Tel. 522)

aigua de Colònia-talc-loció-massatge - extracte - fixador-brillantina - xampú-pòlvors-rhum quina-sabons bany, tocador i afaitar-crema de sabó

LES ARTS - DISCOS

UN ALTRE CONCURS

El segell de la Generalitat

Dos concursos i sis o vuit sentades del Jurat qualificador calgueren per a decidir quins dels artistes concursants eren els guanyadors. Es que no hi ha deu haver res de tan difícil com fallar un concurs de dibuixos bibliogràfics.—El dibuix per a un segell bé es deu poder considerar com a dibuix bibliogràfic.—I a Catalunya, en qualsevol altre lloc d'Espanya, això encara ha

difficil. I és que tal error o barroeria que en el dibuix d'illustració o de col·lecció són defectes nimis, en el dibuix bibliogràfic esdevenen heretgies inapel·lablement condemnables. No hi ha cap art tan tocat i posat com l'art del llibre, com el dibuix estrictament bibliogràfic. La bibliografia té unes lleis molt rigorosament primirades, terriblement exigents, les quals no es poden

Els segells distingits en el concurs, dels quals són autors respectivament: Joaquim Navas Mateu (premi), Joaquim Navas Mateu, Ricard Becquer, Fermí Tubau i Murius Gifreda (accessits)

d'ésser feina més àrdua. Per què? Doncs perquè en aquestes terres no hi ha tradició bibliogràfica. Un temps aquesta tradició existí: cap allà els primers anys de la impremta. Però, encara, aquella tradició era sense caràcter nacional, era la tradició centro-europea. Després, molt tardanament, molt recentment, en ple segle XIX, semblava que, dintre aquella vaga i dilatada tradició, Catalunya anava a despenjar-se amb una personalitat bibliogràfica, tipogràfica almenys. Però no: allò fou un simulacre, un bon simulacre que engendrà algunes cases editorials d'empena i les enriquirà. Aviat tornà el marasma i aquelles editorials es deixaren perdre els mercats ultramarins i fins el peninsular. I, aleshores, en encetar el segle XIX, una revifalla de l'esperit bibliogràfic produí el més interessant moviment tipogràfic, bibliogràfic i adhoc bibliofília de la nostra terra. Fou per obra i gràcia dels J. Ll. Pellicer, Camibell, Riquer, Oliva de Vilanova, Triadó, Pascó i d'altres que em dec descuidar. I a aquests succeïren els Fr. Labarta, Vila-Aruffat, d'Ivori, Marlet, Obiols, Ricart i d'altres que es troben entre els concursants de l'hora present. Aquest darrer moviment sí que té alguna coseta de gesta bibliogràfica. Però amb el ben entès que quasi tots aquests noms són noms de pintors posats ocasionalment a la feina bibliogràfica, autodidactes i decoradors de tot el que sigui decorable, amb excepció del llibre i els seus derivats. Triadó, Pascó i Riquer, que eren més bibliògrafs que res més, fan excepció.

També podríem fer una excepció de purs bibliògrafs en favor de Ricart, Oliva, Labarta, Obiols i Marlet. Però, de totes maneres, aquests més destacats bibliògrafs eren en gran part absents del concurs obert per a premiar un segell per a la Generalitat. Entre els premiats dominaven els artistes: cartellistes, escenògrafs, ebenistes, pintors, impressors, arquitectes, callígrafs, etcètera, els quals tiraven ocasionalment al concurs com aquell excursionista, home de ciutat, que per desentumir-se o per raó de simple joc es decideix a tirar pedres a l'estany, al davall de l'estimbat o al llarg del camp aplanat com la pista d'un estadi.

Molts artistes i de molt bons; però no del tot o gens bibliògrafs, mal preparats o completament desorientats. Ells i un miler d'aficionats trameteren un gavadal de projectes. Hi havia molts dibuixos bonics, destres, enginyosos, decoratius—tot el que vulgueu d'agradós i encisar—. Però eren comptadíssims els que servien per a un segell d'un Estat constituït. També n'hi havia que servien per a un segell de la Generalitat, però que un defecte petit, de vegades lleu, els feia rebutjables: les lletres eren mal compostes, o mal dibuixades, o excessivament a la moda d'avui dia i ja no de demà. D'altres n'hi havia que semblaven del tot perfectes en la grandària del dibuix original, però que es trobaven mal calculats per a la reducció. D'altres estaven bé adhoc per a la reducció, però un simbolisme o un allegorisme inadequat o massa xerraire els feia inacceptables. Hi havia, en fi, nombrosos inconvenients, sovint petites inconveniències, que feien el fall compromès i

de cap manera infringir; demés de les lleis del bon gust, que en l'art del llibre són d'una notorietat que fa feredat, hi ha les lleis convencionals de l'ofici artístic i del propi ofici tipogràfic, lleis aquestes darreres que al profa li arribaran a semblar maniaques, però que són tan experimentades com les lleis de l'estàtica i de la mecànica en arquitectura, lleis que són necessàries de tota necessitat. Per afegidura, aquest concurs estava també subjecte a les lleis de l'heràldica, les quals no són pas menys exigents que les susdites, i més intolerants.

Posats a fallar amb un codi tan meticulós i rigorós, no és d'estranyar que el fall hagi decebut molts concursants que de bona fe creïen que llur respectiu dibuix era el més adient perquè era bell i ben executat. No és estrany que el fall hagi provocat protestes i invectives: els jurats ens en sentírem de tots colors. Això ja és corrent en tots els concursos: els concursants accepten implícitament el fall del Jurat pel sol fet de pendre part al concurs; però, en acabar, sols els que han sortit guanyadors—potser només el que guanya el primer premi—mantenen amb la més enèrgica constància la confiança en el Jurat.

D'aquest concurs, que fou bo des de molts punts de vista, se'n tragué la convicció que encara hauria pogut ésser millor si les arts del llibre no es trobessin a Catalunya tan negligides i adhoc menyspreades com es troben—si no haguessin degenerat en comparació a aquell petit moviment que presidiren els Pellicer, els Camibell, els Pascó i els Triadó.—Fou un bon avís.—L'escollirem...?

JOAN SACS

LES CASES DE L'ESQUERRISME

Un problema concret

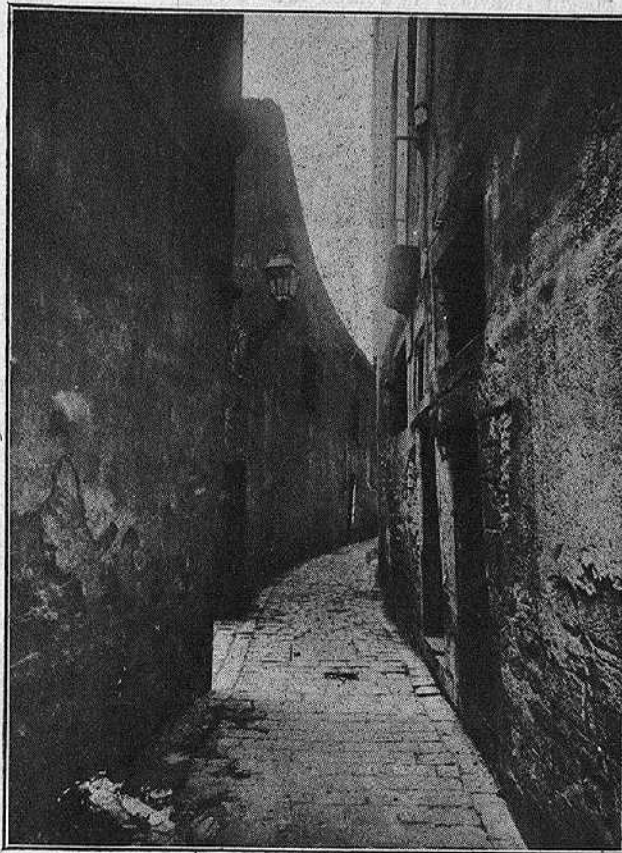
Amb el títol *Una possible revolució*, el senyor C. S. ha escrit, a les pàgines de *La Publicitat*, un comentari agut, l'agilitat del qual, tant com la C. i la S., revelen la personalitat de l'autor. Aquest parla d'un problema concret d'esquerrisme pràctic—perquè resulta que també a l'esquerra hi ha problemes concrets, que no són els famosos «problemes concrets» de les dretes, però que són les qüestions pràctiques que l'esquerrisme haurà de resoldre, en favor del poble, durant el seu govern, si no vol que, quan aquest s'acabi, hagi de sentir-se dir que ha fracassat en allò que havia de fer i que no ha sabut convertir en actes i coses els seus propòsits i sentiments.

C. S. planteja un cas d'esquerrisme pràctic, que interessa vivament, per dos costats, les classes populars i obreres. És el problema de la regulació de l'habitatge. Hi ha a Barcelona molts de pisos per llogar. Per què? Perquè han estat edificades últimament innombrables cases noves. Els pisos vells es deslluegen. Sobren pisos. L'edificació s'haurà d'aturar, i els obrers del ram de la construcció passaran als rengles dels sense feina. Un aspecte de la qüestió.

Però, per altra banda, si la quantitat de pisos llogables i per llogar és tan grossa, no és perquè l'Ajuntament no intervé prou activament en la inspecció de les habitacions? Si ho fes, trobaria al districte cinquè, als voltants de Santa Caterina i a molts llocs de la ciutat, una quantitat de cases velles, llogueries, brutes, podrides de dalt a baix, que, a desgrat d'ésser moralment i físicament inhabitables, continuen habitades sota la protecció, si no dels reglaments, almenys de la indiferència municipal. Aquestes cases han rendit quantitats importantíssimes als propietaris, des del dia que foren construïdes. Aquests propietaris, si l'Ajuntament, prèvia inspecció sanitària i tècnica, decretés que llurs cases són inhabitables, probablement s'esquinçarien els

vestits i cridarien injustícia i profetitzarien la fi imminent de l'ordre social. Però no tindrien raó.

Creec que la iniciativa de C. S. que acabo de glossar ha d'ésser recollida. És un aspecte d'aquesta revolució necessària que diem: convertir el sentiment esquerrista en

Cases inhabitables de la Barcelona vella

solució pràctica esquerrista. En tota mena d'amor, el sentiment tot sol no produeix res, si no va acompanyat del posar-se a la feina, amb esforç i amb coneixements.

No serien pas els primers al món que, en nom de la higiene i de la dignitat humana, condemnéssim les cases inhabitables a restar inhabitades, amb prohibició de llogar-les. Aquest principi, admes a tot arreu, és dut a la pràctica a quasi tot arreu.

A Anglaterra, fa desenes d'anys que la inspecció de les habitacions està en pràctica, i amb ella, la seva conseqüència civilitzada: és a dir, la destrucció de les cases inhabitables, i dels carrers que formen (*clearance of slums*). I és natural que un país que ha fet de la democràcia pràctica la base del seu govern, s'hagi preocupat de fer viure els ciutadans com a homes, i no com a simples vots, sense cos, o amb un cos ultratrat. Democràcia pràctica, essencialment estabilitzadora, i no utopia humanitària és el que vol que les cases indignes d'un ciutadà no siguin ocupades per un ciutadà. No a la Rússia soviètica, sinó a un país monàrquic, a Holanda, a Amsterdam, he vist penjats als portals de certes cases rònques del ghetto—barri baix de la Jueria—un cartell que deien, si fa no fa: «Casa inapta per a l'habitatge. Es prohibeix d'habitar-hi.» I la casa era buida, la porta tancada, i els lloguers d'ella deixaven d'afuir a les mans del jueu superior (o del cristià) que l'havia tingut llogada als jueus inferiors fins el dia que el cartell fou penjat.

Condemnar un petit tant per cent de cases vergonyoses no és pas atacar els fonaments del dret de la Propietat (urbana) perquè no em creec que aquest dret consisteixi en el d'oferir als homes un cau en lloc d'una habitació com cal. A més, el càstig del mal propietari seria, amb el que diem, a benefici del propietari modern, que edificant noves cases dona feina al ram de la construcció i ofereix habitacions modernes al pobre estudiant, digne de tots els respectes.

Al fons, no es tracta més que d'activar el procés eliminador que la Providència i la Naturalesa apliquen a les cases—es tracta d'allò que se'n diu «mobilitzar les escales». Les cases són una propietat caduca per naturalesa; les cases dels propietaris vigesquents ja no són utilitzades, perquè no existeixen. Però les dels gòtics sense visi encara van rajant el rajolí de la renda. No és això abusi? Homes del segle XX viuen encara en cases del segle XV no restaurades, amb un confort medieval, amb una higiene vella de cinc segles, pagades però amb bona moneda d'avui dia. I el mateix passa amb cases dels segles posteriors, fins al XVIII i XIX; cases que ja haurien d'haver entrat al repòs etern de l'arqueologia, però que romanen en ús, i produeixen rendes inacabables. Fer entrar les cases massa velles a l'arqueologia, si ho mereixen, o sotmetre-les a un enderroc metòdic, aquesta és l'activació del procés eliminador de les habitacions, que demanen la higiene, la dignitat social i la conveniència del ram de la construcció.

Enderroquem cent cases velles i els pisos desllogats de cent cases noves s'alliberaran del paper blanc. Cent cases noves que es comencen: arquitectes, contractistes, paletes, manobres, fusters, guixaires, etc., etc., etcètera es guanyen la vida. La ciutat guanya també. La propietat, en la seva immensa majoria, també. Tots guanyant. Davant de tan belles perspectives com ens ofereix una activitat progressiva, no vulguem quedar entre els pocs països endarrerits que, tenint l'esquerrisme a les idees, són conservadors impertinents de les taques materials que la tradició els ha llegat.

NICOLAU M. RUBIO
Arquitecte

DISCOS

Cinema sonor i jazz

Els discos que contenen fragments musicals de pel·lícules sonores, són omplerts o pels mateixos artistes de cinema o per orquestres que interpreten instrumentals aquestes melodies.

En el primer cas, la difusió del disc és fàcil; els editors els ofereixen amb simultaneïtat a la projecció al cinema, aprofitant la propaganda de la pel·lícula. L'artista de cinema sempre gaudeix d'una popularitat superior a la de la més coneguda orquestra; i més encara si l'artista, abans d'actuar al cinema, provenia de gèneres com la revista i el music-hall, en els quals amb facilitat s'arriba al gran públic. És el cas de Chevalier, i els seus discos, oferts ara amb la mateixa prodigalitat amb què sovintaja les aparicions a la pantalla, recullen l'especial modulació i expressió de l'artista que, més que cantar, recita la cançoneta sentimental o la frase irònica de vodevil. Però en aquest artista hi fa tant el gest, que ho és gairebé tot en les seves actuacions; tant és així que en escoltar el disc aviat s'acompanya amb la imaginació la mímica que correspon a cada emissió vocal. Aquests discos de *Petit Café* contenen dues cançons més, en les quals és difícil trobar novetat, essent un gènere tan prodigat per l'artista.

En canvi Lawrence Tibbett ha de refiar-se més precisament dels seus mitjans vocals que d'altres en sortir a la pantalla, i per això en els seus discos es pot sentir una veu clara i potent i alhora una certa refinació en la forma de cantar. Llàstima que la música de cinema, i concretament la d'aquests fragments de *Clar de lluna*, no sigui de prou altura per a les facultats de l'artista. La cançó de *Vestida* tenia fragments més escalents, i per això aquesta producció no resisteix la comparació.

Les orquestres de jazz tenen, amb els fragments de les pel·lícules sonores, els temes per a bastir els seus ballables, i resultant cal confessar la superioritat d'aquestes composicions sentides des del disc, sobre els fragments que canten isoladament els artistes de cinema. Els temes són generalment d'una gran vulgaritat, però amb la complicació instrumental del jazz prenen vida, emmoltats dins del ritme de dansa. Amb aquests fragments de *Petit Café* interpreta dos ballables l'Orquestra Jack Hylton, ben interessants. L'un, *El meu ideal*, amb un ritme pausat de black-bottom, orquestrat en forma d'un recitat instrumental. L'altre, *La gran vida*, alegre fox en el qual abunden les variacions d'instruments a solo en forma de jazz hot. També per la mateixa orquestra és interpretat en forma de vals, un fragment d'*El milió*, i aquí sí que no calen artificis per amagar la buidor del tema. Heus ací una melodia molt agradable, expressada gairebé sempre a solo, que únicament interrompen uns acords amples del metall per a preparar una intervenció vocal que segueix la melodia, per a passar després d'un instrument a l'altre fins al final. Un disc que segurament continuarà gaudint de la popularitat ja iniciada. Al darrere hi ha un fox de la pel·lícula *Indiscreció*, d'un ritme ben manifest per una síncope instrumental molt ben trobada.

Fora del cinema hi ha també novetats de jazz ben interessants. El vals *La nina dels meus somnis*, i si el tema no és aquí tan interessant com en l'altre vals, l'orquestració a tutti, combinada amb el cant del saxofon i trompeta amb sordina, fa el seu efecte. Doble aquest disc un fox molt sorollós, *Ple d'amor*, que potser no recorda el seu títol per la forma de marxa amb què està escrit.

Una mica de música exòtica que ve d'Hawaii i que interpreta l'Orquestra King Nawai Hawaiians, amb predomini d'elements vocals que donen als dos fragments que interpreta un to melangios tropical.

J. G.

Petit Café. — Mon ideal. — M. Chevalier. — C. del Gramòfon. — AE 3749. — Dans la vie quand on tient le coup. — Idem idem. — El meu ideal. — Orquestra Jack Hylton. — C. del Gramòfon. — AE 3750. — La gran vida. — Idem id.

Clar de lluna. — Love come back to me. — L. Tibbett. — C. del Gramòfon. — DA 1200. — Wanting you. — Idem id.

El milió. — Vals. — Orquestra Jack Hylton. — C. del Gramòfon. — AE 3761. — Indiscreció. — Fox. — Idem id.

La nina dels meus somnis. — Vals. — Orquestra Jack Hylton. — C. del Gramòfon. — AE 3696. — Ple d'amor. — Fox. — Idem id.

Flors d'Hawaii-Hula. — King Nawai Hawaiians. — C. del Gramòfon. — AE 3681. — La reina dels mars del sud. — Idem id.

Víctimes dels nervis

Moltes persones no saben dominar-se i són víctimes dels seus nervis.

La sang viada i el cos debilitat per falta de descans i excés de treball, són causa de la irritabilitat nerviosa que tants mals engendra.

Totes les persones tedioses i lasses poden recobrar el seu vigor prenent l'energic reconstituent **Fosfo-Glico-Kola Domènech**.

Aquest producte, que recomanen els metges per la seva científica fórmula, dona a l'organisme els elements necessaris per a una ràpida tonificació.

Vendes
d'art
de
selecció

Obres
escollides
i
garantides

SUBHASTA D'ART

Obres dels grans mestres de la pintura Espanyola, Francesa, Holandesa, Italiana, dels segles XV, XVI, XVII

Obres franceses del XIX

Pintura catalana del XIX i XX

(VAYREDA, MARTÍ ALSINA, URGELL, BERGA, ARMET, RIGALT, MORAGAS, ARRAUT, CUSACHS, RIVERA, etc.)

EXPOSICIÓ: Dissabte, dia 14, a dimarts, 17
SUBHASTA: Dies 17, 18, 19 i 20 novembre, 6 tarda

SALA PARÉS PETRITXOL, 5
BARCELONA

GRANS NOVETATS EN
CORBATES INARRUGABLES

Jaume I, 11
Telèf. 11655

MOBILIARI D'ART BUSQUETS

Decorador, mestre ebenista i tapisser. Objectes d'art i de fantasia per a obsequis. Sales d'Exposicions de Belles Arts.

Passeig de Gràcia, 34. Telèfon 16286
BARCELONA

Agència exclusiva per a la venda de

MIRADOR

Societat General Espanyola de Llibreria

Barbarà, 16 *** Telèfon 17218

PARE PREVINGUT

—Té, per si no fas bondat mentre jo seré fora.

(Judge, Nova York)

—Aquests licors no acaben d'arribar mai i no podem començar la reunió del consell d'administració!

(Judge, Nova York)

—Ja preneu una copeta de conyac cada dia, com us vaig dir ahir?
—Ja ho crec! Ja tinc sis mesos avançats.
(Everybody's, Londres)

A LA DUANA AMERICANA

La nena. —Mira, papà, no troba l'am-polla!
(Life, Nova York)

ENCARREGUEU
ELS VOSTRES IMPRESOS
ARTÍSTICS I COMERCIALS ALS
TALLERS GRÀFICS
PATRICI ARNAU
VERDAGUER, CALLÍS, 3, 5, 7
(D'AVANT DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA)
ES LA CASA MÉS PERFECCIONADA
EN LLIBRES RATLLATS, DE
LUXE I EN TOTA CLASSE D'EN-
QUADERNACIONS. — ELEGÀNCIA
I ECONOMIA EN ELS ENCA-
RRERS. — EN CAS DE URGÈNCIA
DEMANEU-LOS PEL TELÈFON
14856

AIGUA DE ROCALLAURA

LA DEU MÉS RICA DEL MÓN

Si vostè pateix d'Albuminúria,
Litiasi úrica (mal de pedra),
Bronquitis parenquimatosa,
Nefritis crònica, es curarà ra-
dicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn en ampolles de litre i mig
i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

Carrer Hospital, 32 i Salmeron, 133

—Casa't, home, casa't. Els teus «angle-
sos» necessiten diners.
—Que es casin ells.

(Karikaturen, Oslo)

PASTILLES ASPAIME

GUAREIXEN RADICALMENT LA

TOS

PERQUE COMBATEN LES SEVES
CAUSES:

COMPOSICIO:

Sucre, llet, b., 5 cts.; ex-
tracte regalèsia, 5 cts.; ex-
tracte diacodi, 2 milg.; ex-
tracte medul'la vaca, 3 milg.;
Gomenol, 5 milg.; sucre men-
toanisat, quantitat suficient
per a una pastilla.

**Catarros, ronqueres, angines,
laringitis, bronquitis, tubercu-
losi pulmonar, asma i totes
les afeccions en general de
la gola, bronquis i pulmons**

**tots
tenen
tos...**

ELS que pateixen de bronquitis,
els que són propensos a cadarns i
refredats,
els que fumen amb excés,
els convalescents de grip i pulmonies,
els que tenen irritació de gola,
els que treballen en un medi de pols o
de humitat:

tots tenen tos i l'han de combatre prenent

**Pastilles
del Dr. Andreu**

que descongessionen les mucoses respiratòries
i faciliten l'expectoració. Famoses arreu del
món.

¡Demaneu la nova capsa d'UNA PESSETA!

ANUNCIANTS...!

Una moderníssima organització completa en publicitat

Pel·lícules de dibuixos animats

mudes i sonores - patent núm. 121288 - aplicades al
servei de la tècnica publicitària, us l'ofereix:

"Agencia General de Anuncios"

Vostres productes poden ésser propagats amb èxit segur
per tota la **Regió Catalana i Illes Balears**

**200 cinemes en ciutats i poblacions
de categoria**

Fontanella, 10, 1.ª, 2.ª.-Tel. 16606
BARCELONA

Avinguda Menéndez Pelayo, 85, 1.ª
MADRID

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 190
Tel.: "Carburos"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 73015

CARBUR DE CALCI: Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcu-
bion (Corunya) :: **OXIGEN 99 %:** DE PURESÀ, Fàbriques a
Barcelona, València i Còrdova :: **ACETILEN DISSOLT:** Fàbri-
ques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: **FERRO MAN-
GANES i FERRO SILICI ::** SOCARRIMAT i SECAT de
fils i peces seda, cotó i altres teixits :: **CALEFACCIÓ INDUS-
TRIAL** de laboratoris i domèstica :: **GENERADORS, BU-
FADORS, MANOMETRES,** materials d'aportació per la
SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

Suscriviu-vos a **MIRADOR**
Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

El Sr.

que viu a

carrer

n.º es subscriu a **MIRADOR**

pel preu fixat de **2'50 ptes.** trimestre.

de

de 193.....

Signatura